

МА Лука Савчић,
доц. др Немања Радоњић
Филозофски факултет у Београду
savic.luka.luka@gmail.com
nemanjarradonjic@gmail.com

Критичко издање историјске грађе

Пут делегације ФНРЈ у СССР и Румунију у пролеће 1956.

Помирење, отопљавање, Каноса – неки су од многих израза који су коришћени у совјетско-југословенском *rapprochement*-у. Иако предмет истраживања већ неколико деценија,¹ далеко од тога да је сваки детаљ познат у историјској науци. У том контексту, пут главног партијског идеолога Едварда Кардеља са великом делегацијом у Совјетски Савез преко Румуније, те документи који за њим остају, а које смо за ову прилику приредили из збирке Миладина и Љубинке Адамовић,² доносе филигранске детаље у схватању односа и постепености приближавања између „прве земље социјализма“ и „првог одметника социјализма“. Након потписивања Београдске декларације, и доласка Хрушчова у Југославији, односи су пошли узлазним путем, да би доживели још један лом већ крајем 1958. Ту је пресудно било питање сарадње комунистичких партија, које се и овде истиче као најтеже за разговор. То је питање које је разорило комунистички монолит 1948, а које ће исто учинити 1958.

Принстонски совјетолог Алвин Рубинштајн нотирао је 1970. да југословенско руководство гласи за највеће хладноратовске путнике. То је очевидно не

¹ Види: Darko Bekić, *Jugoslavija u hladnom ratu. Odnosi sa velikim silama 1949-1955*, (Zagreb: Globus, 1988); Dragan Bogetić, *Nova strategija spoljne politike Jugoslavije 1956-1961*, (Institut za savremenu istoriju, Beograd 2006); Ljubodrag Dimić, *Jugoslavija i Hladni rat*, (Beograd: Arhipelag, 2014); Светозар Рајак (Svetozar Rajak, *Yugoslavia and the Soviet Union in the Early Cold War. Reconciliation, comradeship, confrontation, 1953-1957*, (New York: Routledge, 2011))

² Историјски архив Београда, Збирка Миладина и Љубинке Адамовић (2028), несређена грађа.

само у чувеним путовањима председника Републике већ у путовањима других високих функционера, савезних секретара иностраних послова, председника ССРНЈ, међународне комисије ЦК СКЈ.³

Време путовања је веома специфично – оно је само пар месеци након Хрушчовљевог „тајног говора“ и реферата на XX конгресу КПСС. „Отопљавање“ (енг. thaw; рус. оттепель) које је наступило произвело је конвулзије у децентрализацији, нарочито у регионима са израженим етничким тензијама (Балтик, Украјина, Кавказ) и који су нарочито пропали у време Стаљиновог режима. То примећује и Кардељ када говори о израженом „националном моменту“ приликом дочека у Кијеву.⁴ Последњи сусрет на овако високом нивоу била је посета потпредседника владе СССР-а А.И. Микојана Београду у јесен 1955. Након Кардељевог пута у мају, у Москву ће у лето отпутовати председник Југославије Тито, што ће резултирати Московском декларацијом.⁵

Посета југословенске делегације била је и део показивања Хрушчова својим супарницима да је у „репарирању монолита“ донео добру одлуку – отуд Кардељ указује на то да Хрушчов, за разлику од Молотова, има ставове ближе југословенским. У овом извештају, приказује се „прагматични“ Хрушчов, који стоји насупрот својим сарадницима. Кардељ износи и низ догматских и паушалних оцена, нпр. о пољопривреди на Кавказу, али и опсервација које можемо уважити. Нижи животни стандард, већа бирократизација и теже прилагођавање совјетског и румунског руководства новим условима, може се заиста ван југословенске пропаганде приписати годинама позног стаљинизма и инертности система у првим година после пада великог “Хозјаина”.⁶ Ипак, сам састанак, иако је резултирао заједничком декларацијом, показао је разлике по бројним идеолошким и стратешким питањима, јасно наговештавајући намеру Москве да Југославију „врати у Лагер“.

Уз овај извештај, приложен је и детаљан списак поклона. Поклони су били уобичајени део дипломатског протокола у социјалистичкој Југославији, али често се из њиховог састава може ишчитати доста детаља о односима дародав-

³ Alvin Rubinstein, *Yugoslavia and the Nonaligned World*, (Princeton: Princeton University Press, 1970).

⁴ Види: Kozlov, Fitzpatrick and Mironenko, *Sedition. Everyday resistance in the Soviet Union under Khrushchev and Brezhnev*, (New Haven and London: Yale University Press, 2011); Види нарочито: Владимир Александрович Козлов, *Непознати СССР – сукоби народа и власти (1953-1985)*, (Београд: Удружење за друштвену историју, 2007).

⁵ Љубодраг Димић, „Предговор“, *Југославија-СССР. Сусрети и разговори на највишем нивоу руководилаца Југославије и СССР 1946-1964*, Том 1, (Београд: Архив Југославије, 2014), 13–14.

⁶ Михаил Гелер, Александер Некрич, *Утопија на власти. Историја Совјетског савеза*, (Подгорица: ЦИД, 2000), Karl Schoegel, *The Soviet Century: Archeology of a Lost World*, (Princeton University Press, 2023).

ца и примаоца.⁷ Тако, поред уобичајених скупих поклона за „руководиоце“ и „њихове другарице“, одликовања, пића и намештаја, налази и читава библиотека тежине 600 килограма. Ова опрема за студентску библиотеку у Москви, нарочито је важна након неколико година интензивне анти-југословенске кампање, и представља важан напор да се реч о „новој Југославији“ пробије у само срце бившег немезиса.

Чини се да је посета превазишла очекивања Југословена, а да је начин путовања (возом, не авионом) допринео да њихова слика буде изоштренија.

⁷ Види: Vladimir Petrović, *Titova lična diplomatija. Studije i dokumentarni prilozi*, (Beograd: ISI, 2008); Radina Vučetić, „Titova Afrika“, *Tito u Africi. Slike solidarnosti*, (yp.) Bets, Pol, Vučetić, Radina, (Beograd: Muzej Jugoslavije, 2017).

Београд, 16 маја 1956.

Шифровани телеграм преко
Координационог одељења

ДДД

АМБАСАДИ ФНРЈ

МОСКВА

Мићуновићу. Прво. За банкет и пријем доносимо ове наше специјалтете: кавијар, рибе у конзерви, саламу, шунке, сиреве, вина и остало пиће и цигарете. Све остало би тамо набавили. Јавите одмах имате ли какве допуснке сугестије у погледу специјалитета, пошто ове ствари шаљемо унапред возом око 26.маја. Друго. Нашом композицијом можемо путовати само до совјетске границе, а тамо треба да пређемо у совјетски воз. Носимо собом храну за путовање возом само до совјетске границе. У смислу међународне праксе очекујемо да ће нас Руси хранити у возу од границе до Москве и натраг. Спремни смо да то платимо. Разјасните то тамо с надлежнима те нам [одмах] потврдите најхитније [прецртано]. Треће. Специјалитете наведене под прво планирали смо за 1.500 особа на пријему и за 200 особа на банкету. Ако сматрате да би на пријем или банкет требало позвати већи број лица, одмах нам јавите.

Смодлака

Е. Кардељ: О ПОСЕТИ СССР-У И РУМУНИЈИ

После посете не можемо бити ни више ни мање оптимистични, пошто је посета само потврдила наше прогнозе.

Очекивали смо добар дочек, али смо рачунали на извештан јачи притисак у смислу ангажовања у источни блок.

Позитивно смо се изненадили, јер је дочек био величанствен, а притисак знатно мањи него што смо предвиђали.

1. О дочеку

Дочек је био величанствен уз истинско одушевљење маса, а што се просто видело на лицима људи.

Дочек је био организован, али је одушевљење масе било изнад онога што су и сами руководиоци СССР-а очекивали. У почетку им то није било право, али су се касније снашли и прилагодили.

Узроци одушевљења

- успостављање нормалних односа између СССР и Југославије, које народи СССР много цене;
- гледање у нама прве који су се дигли против Стљинове политике;
- наше посета је у ствари прва прилика да масе јасно, на улици изразе оно што мисле;
- неописива тежња за миром и убеђење да посета наше делегације баш томе доприноси.

Посебно величанствен дочек је био у Лењинграду и Кијеву. За Лењинград само совјетски руководиоци кажу да је то одраз антисталинистичког расположења људи. У Кијеву је дошао до изражаја и национални моменат.

2. О разговорима

Код руководиоца смо наишли на пријатељски пријем. Конфликти и размимоилажења која смо очекивали дошли су баш на оним питањима на којима смо их и очекивали, али су били мањи, те смо по свим питањима /сем по једном/ постигли начелну сагласност.

Разговори су на наше тражење одгођени за крај посете. Ово смо учинили због тога да би евентуална размимоилажења оставили за крај, а што је конвенирало Хрушчовом и осталима који су за сарадњу са нама.

Разговори су обухватили питање државне сарадње и питања партиске сарадње. Разговоре о партиској сарадњи нисмо могли одбити као што смо то учинили пре годину дана у Београду, јер је кроз протеклу годину дана доста учињено на зближавању и сарадњи. Сем тога то је и нама конвенирало.

У току читавих разговора са њихове стране је доминирао курс на одржавање и учвршћивање мира и на постојању различитих путева изградње социјализма.

Иако су искрено за мир, ипак код свиј њих није све рашчишћено у погледу могућности очувања мира. Неки кажу сада ситуација диктира овакву тактику, али рат ће неизбежно доћи и ми се морамо за њ спремати. Други на то питање

гледају дубље као на резултат реалних односа снага, расположења маса и материјалних услова.

Таман и када би садашња њихова политика била тактика, ипак она претставља одређени реалан политички фактор који објективно користи миру.

Има их који се питају шта би радио у оваквој ситуацији Лењин, да је жив? А одговарају по прилици овако: Можда би он организовао, учврстио и средио све социјалистичке снаге /социјалистички табор/ и предузео последњи обрачун са капитализмом.

Питања по којима су дошла до изражаја различита схватања

а/ Коегзистенција

Они се држе лењинистичких принципа, а Лењин је говорио: Ми јесмо за коегзистенцију, али капиталистички систем је јак и он неће коегзистенцију са социјализмом, због чега морамо бити јаки и спремни.

У ствари совјетски руководиоци не сагледавају да је данас ситуација сасвим различита од оне када је Лењин тако гледао на коегзистенцију. Иако је суком [сукоб] капитализам – социјализам доминантан фактор, ипак постоји још и низ других елемената који утичу на схватање по питању коегзистенције. у првом реду постоји низ проблема у социјалистичком свету и у односима између социјалистичких земаља који утичу на схватање коегзистенције. Сем тога, данас је социјализам јака међународна снага са којом рачунају и капиталисти и са којом би хтели или не хтели морају ићи на коегзистенцију. Данас је обрнуто и о социјалистичким снагама у првом реду овиси коегзистенција.

б/ Подела света на блокове: социјалистички и капиталистички и по државним границама

Социјалистичком снагом сматрају само оне државе у којима власт држе комунисти и све што је ван граница тих држава, то је по њиховом схватању капиталистичко.

Наш став састоји се у томе да не треба све гледати кроз то да ли у некој земљи власт држе комунисти или не, да постоје и друге напредне снаге које објективно делују у правцу развитка социјализма, те да се данас свет не може делити никаквим границама на социјалистички и капиталистички. Наводили смо им пример Индије, која, да би ишла напред у свом развоју, мора ићи државно-капиталистичким путем, а то радничка класа може користити за постепено заузимање власти.

Они се слажу, али ипак кажу основно је да ли радничка класа има власт и то у смислу да комунистичка партија има власт као што је код њих и сл. Сматрају да је социјализам власт комунистичке партије. Све остало гледају као неку нижу форму социјализма. Због тога они не сагледавају да би на пример борба за радничке савете у национализованој капиталистичкој привреди могла да уроди огромним резултатима.

На наше примедбе да су се услови за борбу радничке класе знатно изменили на позитивно и да данас борба за социјализам није само борба комунистичких партија, те да треба подржавати и друге снаге и ствар знатно шире поставити. Молотов је одговорио да су они били мала партија као што је сада енглеска КП, па су ипак заузели власт. Значи, да не сагледава битну разлику и да не види да данас у Енглеској није револуционарна ситуација као што је била 1917 године у Русији.

Његово је мишљење да ми нашом спољном политиком у основи ипак слабимо социјалистичке снаге /табор – блок/.

ц/ Економска затвореност

Ми смо за широку и свестрану економску сарадњу са свим земљама и против економске затворености, а они су за економску затвореност.

Ми сматрамо да социјалистичке економске снаге треба активном борбом да утичу на развој у капиталистичким земљама. Ово се најбоље види у јачању и учвршћењу економских односа са малим и недовољно развијеним земљама, јер се тим путем шири на њих социјалистички утицај и вежу се за социјалистичку привреду.

Ако се ствар постави супротно, онда САД јачају утицај на те земље, а то води ка консолидацији капитализма.

Међутим, руководиоци СССР-а ипак остају при своме и кажу ако хоћемо бити економски јаки морамо се повезати и чинити једну економску целину.

Уствари, главни фактор је, можда, један други. Наиме, политика блокова произилази од тога да су они велика земља која је до сада имала власт над осталим социјалистичким земљама и чији руководиоци се сада боје слабљења веза са тим земљама.

Њихови ставови нису потпуно окамењени, али недостаје смелости да их спроведу кроз практичну политику. Сигурно ће их ипак практична политика натерати на то.

д/ Немачка

Наш став је веома близу њиховом, иако су они давали изјаве да су за уједињење Немачке и сл.

Уствари, сада би једна уједињена Немачка, макар формално неутрална, ипак представљала латентну опасност.

Реално је признање двеју Немачки и њихово међусобно повезивање. Што се тиче признања Источне Немачке – ми смо принципијелно за признање, али у овом моменту не одговара нашим интересима / економски односи са Западном Немачком и сл./ Руси нису на томе инсистирали. Источна Немачка нема, наравно, право да нам било шта у том смислу пребацује, јер је 1948 године била једна од најактивнијих у борби против Југославије.

Успоставићемо за сада стално трговинско претставништво, а вероватно ћемо касније поставити и питање признања.

е/ Разоружање

Руси не верују у могућност разоружања. Они из политичких разлога дају изјаве о предузимању мера, али практично не верују. Оно што су разоружали је значајан акт који доприноси миру, али и они сами су се ослободили терета, јер ново наоружање захтева мање људи.

Они за сада политички не желе да дође до разоружања, то вероватно до тога и неће ускоро доћи. Може доћи до извесних споразума, декларација и сличних мера као што је ова коју су Руси предузели. Међутим, то није ни толико битно, јер разоружање у ствари и није основ на коме се заснива борба за мир, већ оно треба да наступи као последица борбе за мир.

ф/ Помоћ неразвијеним земљама

Руси имају исто мишљење као и САД. У суштини су против помоћи кроз УН и међународни фонд, а за билатералне споразуме. Ако подржавају наш став, онда то чине, како су сами изјавили, због тога што су Американци против тога.

Кроз разговоре уједно је потврђена могућност сарадње као и наш утицај на руску спољну политику, јер им је Југославија потребна као јак морални фактор и због престижа садашњег руководства.

Сигурно би у некој другој ситуацији и према нама заузимали можда друкчији став.

Партијска сарадња

У њиховим врховима постоји дубоко несхватање измена у ситуацији. Догме и старе формуле су доминантне.

О Стаљину се може најпогрдније говорити, али не сагледавају слабости система и не слажу се да Стаљин није био велики марксистички теоретичар. Ово не признају због тога, јер су њихове главе пуне стаљинистичких теорија, пошто су марксизам учили искључиво из Стаљинових дела. Једини је Хрушчов који је нешто одмакао и делимично прихватао неке наше ставове.

а/ Улога комунистичких партија

О улози комунистичких партија имају погрешно схватање. Сматрају да једино КП могу да воде у социјализам. Кроз следећи пример се најбоље види њихово схватање: За национализацију кажу да је правилна само ако су комунисти у влади, а да је неправилно ако они нису у влади. Попустили су само толико што су признали да је свака национализација ипак корисна и борба против ње је погрешна.

Јесу за сарадњу са осталим социјалистичким снагама, али сматрају да само комунистичке партије воде борбу за социјализам.

б/ Сарадња између комунистичких партија

На ово питање они гледају овако: Ако смо комунисти и марксисти, онда морамо бити уједињени у један јединствени табор – једну организацију. Ово поткрепљују чињеницом да се капиталистичке земље уједињују / Атлански пакт и сл./.

По нашем мишљењу није битно да ли ћемо са таквом организацијом застрашити буржоазију, него да ли то користи развоју социјализма /негативни примери: Коминформ, изолација комунистичких партија у капиталистичким земљама/.

Они у ствари не сагледавају да поред комунистичких партија постоје у радничком покрету и друге /социјалистичке снаге/ које могу, без обзира на свој опортунизам, да допринесу развоју и јачању социјализма. За њих је све што се не зове комунистичком партијом антисоцијалистичко. Не сагледавају да у данашњој ситуацији, кад капитализам слаби, а социјализам јача, треба да је могуће и оне опиртунистичке снаге у радничком покрету /социјалисти и сл./, а које су на Западу јаке, баш зато што су опортунистичке везати за себе у одређеним условима и по одређеним питањима. Због оваквог схватања они подржавају разне КП и људе у њима иако знају да немају никаквог угледа ни утицаја на масе, и то у првом реду због тога што њих слепо слушају /Ракоши и сл./.

У ствари они се боје губљења руководеће улоге и хоће пошто-пото да ју задрже.

Ми смо им јасно рекли да то не схватамо и да такав став не можемо подржати, јер комунистичке партије, ако њима руководе поштени марксисти, не могу ићи него ка социјализму без обзира на повремена скретања и да им у том погледу није потребна никаква организација која би их орјентисала.

Међутим, они су остали при својим схватањима: да једино чврст социјалистички табор може бити јак, а свака друга теорија значи директно слабљење социјалистичких снага итд.

На тој линији они сматрају да је Коминформ одиграо позитивну улогу и кажу: Није неправилно што су вас напали, већ што су вас погрешно напали.

На истој линији је и њихов став према нашим емигрантима, те кажу да према њима имају дуг, јер су то за њих најбољи комунисти који су их у одређеној ситуацији подржали. Због тога стоје на становишту да их неће хапсити, али ће им забранити било какву антијугословенску делатност.

Око партијске декларације било је натезања.

У нашем пројекту декларације било је:

– I део: принцип билатерарне и мултибилатерарне сарадње између комунистичких партија укључујући у ту сарадњу и сарадњу са свим осталим социјалистичким снагама.

– II део: идеолошка питања

– III део: остало о сарадњи и непосредним нашим контактима.

Реаговали су врло оштро говорећи да се нисмо ништа изменили од београдског састанка, што су они уствари очекивали, да су разочарани и сл.

Да би се дошло до неког решења, они су предложили своју резолуцију која је за нас била неприхватљива, јер су на пример о сарадњи унели своје ставове о којима је већ напред говорено. Затим су ишли на заоштравање формулације против империјализма, колонијализма и сл. да би нас посвађали са западним земљама. О идеолошким питањима су такође све изменили у смислу да је марксизам-лењинизам једина теорија која води у социјализам и да су комунистичке партије једине снаге које се боре за социјализам итд.

Ми смо инсистирали на јавност сарадње између партија, али се они нису с тим слагали.

Коначно је избачено све по чему се нисмо могли сложити.

Општи утисак је да су још пуни старих схватања, наслеђених формула и догми, затим се код њих осећа страх од губљења руководеће улоге.

Многе ствари су нејасне, јер је све у превирању. По схватањима Хрушчов је одмакао од осталих, али и код њега има нејасноћа.

У руководству нема јединства. Постоји да је назовемо десница на челу са Молотовом, левица на челу са Хрушчовом и центар са којим Хрушчов прави низ компромиса.

Како ће се ствари даље развијати време ће показати. Свакако једно је јасно и сигурно да неће никако ићи натраг и да процес који је отпочео мора бити брже или спорије да се развија путем којим је кренуо.

Сарадња са осталим источноевропским земљама

Хрушчов је оштро износио да нисмо поштовали договор из Београда у односу на сарадњу са овим земљама.

Кроз дискусију по овом питању долазило је до изражаја тежња да се поставе у положај заступника тих земаља и посредника, те да диктирају односе између нас и ових земаља, а ми смо инсистирали на томе да је то ствар нас и дотичних земаља и да се споразумевамо директно са њима.

Унутрашњи развитак

Направљен је доста велики материјални напредак. Иако истичу тешку индустрију, ипак су знатно учинили и у осталим привредним гранама, нарочито за широку потрошњу што је допринело порасту животног стандарда.

Храна и обућа је врло скупа, а остали артикли широке потрошње су су доста јевтини.

У целини гледано животни стандард је нижи него код нас.

У индустрији је постигнут значајан технички напредак, али у осталим привредним гранама нису то постигли.

У војној техници су такође постигли много – млазни авиони, ракетна наоружања итд. Индустријски капацитети су велики и технички добро опремљени.

Продуктивност рада је ниска и у томе су много заостали.

У целини узевши може се рећи да су створили такву основу са које би се могло, уз ослобађање и ангажовање расположивих субјективних снага, ићи знатно бржим темпом.

У пољопривреди су јако заостали иако су у последњих неколико година кренули набоље. Међутим, то није ни из далека оно што би се могло, а нарочито у неким областима. На Кавказу су напр. данас таман тамо где су били 1913 године.

У житарству су отишли нешто даље у упоређењу са осталим привредним гранама захваљујући механизацији и засејавању великих површина. Међутим, и ту је принос врло низак. Ове године очекују рекорд од 15 мц, а иначе је просек 11-12 мц.

Оживљавању пољопривреде је допринело и то што су смањили откуп и повисили цене што претставља озбиљан стимуланс за пољопривредне произвођаче, али сада се јављају разне шпекулантске тенденције од стране пољопривредника и сл.

Вероватно ће их пут којим су кренули натерати да мењају и унутрашње уређење колхоза, који су у већини случајева агрономи. Нема ни трага о учешћу пољопривредника у управљању колхозима и фабрикама. Хрушчов је рекао да ће у индустрији и пољопривреди увести радничке савете у почетку са саветодавним правом, а касније и правом одлучивања и управљања.

У преображају села доста су постигли те данас већ колхози изгледају [као] пољопривредни градови.

Проведена је извесна децентрализација, неке фабрике су дате у надлежност републикама, али то још увек није довољно.

У целини узевши може се рећи да се ради о једном потпуно технократском привредном уређењу – све се своди на продукцију, план и сл. Нема ни трага о комуналном уређењу, о приближавању власти народу и сл. Такве идеје су им потпуно несхватљиве.

Постоји велики распон плата /до 20 пута/. Сем тога вишак зараде предузећа даје се у виду премија само руководиоцима.

Већина незваничних разговора са руководиоцима врти се око Стаљина и његових злодела, што говори о томе колики је он за њих био терет.

РУМУНИЈА

Општи утисак је да руководећи људи су конзервирани стаљинистичким схватањима.

Заостају за Русима.

Немају самосталност.

Има позитивних људи, /Деж и још неки други/, али врло мало знају.

У почетку разговора они су предложили нека ситна питања /електрична централа на Дунаву и сл./. прихватили су наш предлог да се продискутује и о међународној политичкој ситуацији као и другим значајним питањима, а тим да Тито одржи реферат. Из разговора по овим питањима види се да они готово

не расправљају о политичким догађајима и да је питање спољне политике ствар Москве. То потврђује и натезање око формулације резолуције по државној линији. Наиме, противили су се да се не измени и једно слово из оне резолуције у Москви.

Имају 33 министарства и у сваком по 4 – 5 помоћника министара, што је несхватљиво, нарочито за овако малу земљу.

Животни стандард је врло низак.

Народ нас је лепо примио. Одушевљено су нас поздрављали, али дало се осетити да то одушевљење није и у односу на румунске руководиоце за разлику од онога у СССР-у где је било и према њиховим руководиоцима.

Траже наша искуства, што говори да им у главама ипак сазрева.

Идеолошки су потпуно на старим схватањима. Све што је ново то је одмах нешто са Запада – капиталистичко, штетно и непријатељско – јер за друге категорије не знају.

Овакви идеолошки услови уз постојање слабог здравог језгра не дају велику гаранцију брзог напретка мада морају ићи напред. Због тога има појава да разни анархистички елементи узимају главну реч.

За сада још избегавају наше – само зато јер је наше.

Обе посете у целини узевши потврдиле су правилност наших ранијих оцена.

Ми морамо и даље ићи на сарадњу и нашом политиком пружати подршку свим напредним тенденцијама и мерама које се у тим земљама предузимају и на тај начин помоћи убрзању процеса који је код њих отпочео.

ИЗВЕШТАЈ о пошилици за СССР

1. Намештај.....	2 комплет вагона од по 15 тона /извештај Мајде/
2. Пиће и намирница.....	1 копланет вагон од 15 тоне, за 120-150 сандука пића намирница, бештека и чаршава. Тежина око 5.000- Запремина 40 м ³
3. Одликовања.....	20 сандука са одликовањима тежина 1.000,-, запремина 16 м ³ /извештај Драче/
4. Поклони.....	а/ 20 великих сандука са главним поклонима тежина око 2.000, -, запремина 20 м ³
б/ 50 мањих сандука пића и цигарета за поклоне тежина око 1.000,-, запремина 20м ³

/извештај Звонка/

- ц/ 40 других разних посебних пакета са покло-
нима. Тежина око 2.000, -, запремина 20 м3
5. Библиотека..... 5 сандука књига за студентску библиотеку тежина
600 кг, запремина 4 м2 /Извештај Вере Ђукић/
6. Кофери..... Разни материјали, коверте, папири, фотографије
и слично 10 кофера
/извештај Велашевића/
Тежина око 500 кг. Запремина 5 м3

УКУПНА ТЕЖИНА БТТО / не рачунајући намештај око 10.000
УКУПНА ЗАПРЕМИНА / не рачунајући намештај/ око 125 м3

Према извештају Загорца 1 вагон од 15 тона има запремину од 45-60 м3.

П.С. обзиром да се ствари не могу товарити до врха, један багон треба
рачинати на 45 м3 запремине. [Наш спец. Има око 80 м3]

Према горњем извештају требало би најмање 5 комада вагона од 14 тона./
2 вагона за намештај, 1 вагон за пиће и намирнице, 1 вагон за велике поклоне
и поклоне посебне пакете, 1 багон за пиће које се поклања, библиотеку и разне
кофере, те евентуално спавање пратње/ [или 3 велика вагона за запремино од
по 80 м3]

КОФЕР БР. 1

Табакере:	„Кривак“, златна, ручни рад.....	2	комад
	„Кривак“, позлаћена, ручни рад	3	“
	„Кривак“, сребрна, ручни рад.....	3	“
	Фабричка златна, 18 кар., мушка.....	4	“
	Фабричка златна, 18 кар., женска	2	“
	Фабричка златна, 14 кар., мушка.....	2	“
	Фабричка сребрна, мушка.....	4	“
	Филигран, златна, 24 кар.....	1	“
	Филигран златна Македонија, са муштиклом.....	1	“
	Филигран позлаћена	4	“
	Фабричка златна, 14 кар., женска	1	“

<u>Сатови:</u>	„Патек“, златни, мушки.....	3	“
	„Шафхаузен“, златни, мушки.....	6	“
	„Шафхаузен“, златни, женски.....	4	“
	„Шафхаузен челични, мушки	6	“
	„Шафхаузен“ челични, женски.....	2	“
	„Зенит“ златан, мушки.....	4	“
<u>Наруквице:</u>	Златна, 18 кар.	2	“
<u>Пудријере:</u>	Фабричка, златна, 18 кар.....	2	“
<u>Дугмад:</u>	„Кривак“ златна, ручни рад	3	пара
	Фабричка златна, 18 кар.....	3	“
	Цеље, златна, 18 кар.	3	“

Београд, 22 септембра 1956 год.

Предао:

Примио:

[три нечитка потписа]

КОФЕР бр. 2

<u>Табакере:</u>	„Кривак“, златна мушка,, ручни рад	3	комада
	„Кривак“, позлаћена, ручни рад	2	“
	„Кривак“, сребрна, ручни рад.....	4	“
	Фабричка златна, 18 кар., мушка.....	2	“
	Фабричка златна, 14 кар., мушка.....	1	“
	Фабричка сребрна, мушка.....	6	“
	Филигран, златна, 24 кар.	1	“
	Филигран, златна, 24 кар, са муштиклом ...	1	“
<u>Сатови:</u>	„Патек“, златни, мушки.....	2	“
	„Шафхаузен“, златни, мушки.....	6	“
	„Шафхаузен“, златни, женски.....	4	“
	„Шафхаузен челични, мушки	6	“
	„Шафхаузен“ челични, женски.....	3	“
	„Омега“ челичан, мушки.....	2	“

<u>Пудријере:</u>	Фабричка, златна, 18 кар.	2	“
<u>Наруквице:</u>	Златна, 18 кар.	2	“
	Златна, 14 кар.	1	“
<u>Лулице:</u>	Криве и равне	4	“
	(2 криве, 2 равне)		
<u>Дугмад:</u>	„Кривак“, златна, ручни рад.....	3	пара
	Фабричка, златна, 18 кар.	3	“
	Цеље, златна, 18 кар.	3	“

Београд, 22. 9.1956

Предао:

Примио:

[три нечитка потписа]

КОФЕР бр. 3

<u>Наливпера:</u>	„Паркер 51“, цела од злата (gold plake)	2	гарнитуре
	„Паркер 51“, са златном капом (goldplake) ..	10	“
	„Шеферс“ са златном капом	6	“
	„Шеферс“ са златним прстеном	2	“
	„Паркер 51“, челична	6	“

Београд, 22.септембра 1956.

Предао:

Примио:

[три нечитка потписа]